

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Område av riksintresse för naturvård i Skåne län

Områdesnummer: N 45

Områdesnamn: Råån med omgivning

Kommuner: Helsingborg, Svalöv och Landskrona kommuner

Kartblad:

Topografisk karta: 032; 3C Helsingborg SV
032; 3C Helsingborg S0

Ekonomisk karta: 03203; 3C0d Vadensjö
03204; 3C0e Sireköpinge
03205; 3C0f Tirup
03212; 3C1c Kvistofta
03213; 3C1d Vallåkra
03214; 3C1e Kingelstad
03221; 3C2b Råå
03222; 3C2c Raus

Area: 4 798 ha

Naturgeografisk region: 6 Sydvästra Skåne

Kust- och havsregion: 3 Öresund

**Regionindelning för sjöar
och vattendrag:** Avrinningsområde 94, Råån

**Agrara kulturlandskaps-
regioner:** 1 Sydvästskånes slätt- och backlandskap

**Landskapsformer,
områdestyper i kust-
och havsområden:** Slätt

Riksvärde

Geovetenskap	Sedimentära bergarter, torrdal	
Odlingslandskap	Naturbetesmark	
Vattendrag		

Värdeomdöme

Ravin, meander och dal. Rååns dalgång utgör ett representativt odlingslandskap i slättbygd.

Råån (från mynningen upp till sammanflödet i Sireköping utgör reproduktions- och uppväxtområde för havsöring.

Här finns också den sårbara grönlungen och under senaste åren har laxyngel påträffats.

Huvudkriterier

A, C, E.

Förutsättningar för bevarande

Modifierat skogsbruk. Ingen omfattande bebyggelseexploatering.

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement.

Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.

Områdets värden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift
- skogsplantering av jordbruksmark
- energiskogsodling
- igenväxning
- spridning av gifter eller gödselmedel
- nydikning
- täkt
- luftledning
- vägdragningar
- kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil
- vandringshinder
- vattenuttag
- utsläpp av försurande ämnen
- överfiske
- inplantering av främmande öringstammar och skogsavverkning längs vattendraget

Ingen ytterligare reglering av vattendraget och den reglering som är nu bör inte öka.

Säkerställande

- Naturreseptatet Borgen och naturreseptatet Rååns dalgång.
- Landskapsbildsskydd enligt 19 § NVL i dess lydelse före 1975.
- Ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt M8201) och i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt 82-1).
- Natura 2000-område: Domsten-Viken och Christinelund (SCI):

Områdets huvuddrag

Råån omges av en markant dalgång, en s.k. torrdal, i ett öppet slätt- och jordbrukslandskap. I sluttningarna finns skärningar genom trias-jurabergarter med viktiga lokaler för olika fossil. Markerna utefter ån utgörs av ett omväxlande betes- och skogslandskap. Området är såväl floristiskt som ornitologiskt mycket rikt.

Rååns dalgång utgör ett representativt odlingslandskap med bebyggelsehistorisk kontinuitet, fornlämningar och naturbeten.

Råån är ett av endast 14 vattendrag i Sverige som hyser grönlång. Råån utgör reproduktions- och uppväxtområde för havsöring. Stammen bedöms ha stort skyddsvärde med få motsvarigheter i länet.

Under 1990-talet har ett 40-tal våtmarker/dammar anlagts i avrinningsområdet. Lekplatser för havsöring har skapats respektive återskapats. Marken består av lera. Vid Västergård finns en ravin. Genom området flyter en bäck.

För att tillgodose lantbrukets bevattningsbehov har bäcken reglerats genom ett dämme. Bäckravinen är av biologiskt intresse genom sin yppiga trädvegetation med alm, ask, ek, sykomorlönn, al och björk.

SO om Gantofta: Sydost om tätorten Gantofta finns en lövskogklädd ravin. Området är ett vackert strövområde med stora geologiska samt botaniska och sociala naturvårdsvärden. I en bergvägg finns sliprännor bevarade. Dessa består av skålförmade fördjupningar och tillkom troligen under stenåldern genom att man slipade sina flintverktyg där. Söder om Gantofta finns ett nedlagt lertag där man brutit en jurassisk lera. Täkten är numera återställd men en referenslokal för den jurassiska stratigrafien har lämnats i en täktvägg.

Vid Katslösa, S. om Gantofta, blottas i vägskärningen vid motorvägsunderfarten de yngsta jurassiska lagren i NV. Skåne, Rydbäckslagren, vilket är enda blottningen av dessa lager i Skåne.

Borgen: Borgens naturreseptat utgörs av en bäckravin med branta och lövskogklädda sluttningar. Särskilt brant stupar ravinens östra sida och på dess krön ligger resterna av en fornborg, som gett reservatet dess namn. I sluttningarna går de s.k. Vallåkrslagren och gruvlagren i dagen med sina sandstenar, skifferleror och stenkol i tydligt skiktade lager. Dessa har stort pedagogiskt och geovetenskapligt värde. Lagren har under vissa tidsperioder varit föremål för primitiv brytning. I sluttningarna vid Åskatorp finns rika lövblandskogar och förekomster av fossilrik kalktuff.

Bältebergaravinen är en kanjon som, skärningar i Kågerödslagren, är en av de geologiskt mest värdefulla lokalerna i länet. Här finns en unik blottning av Kågerödsbergarter, grovkornig sandsten från trias. Kanjonen hyser en intressant fauna och flora samt har även landskapsbildsmässiga och sociala värden.

Ca 400 meter sydväst om Ottarps kyrka finns en sandstensformation som är geologiskt och i viss mån biologiskt mycket värdefull. Området är en välbesökt exkursionslokal.

Höjdpåret 1 km norr om Tågarp med intilliggande bäckdal är av geologiskt intresse genom sin lerskifferberggrund. Från krönet av den gräsbevuxna höjden har man också en vidsträckt utsikt över det öppna slättlandskapet och delar av Rååns väl markerade åfåra och sluttningsszon.

Väster om Sireköpinge uppträder några intressanta diabasgångar. Diabasen har här slagit igenom skifferberggrunden och bildar små kullar i dalens botten. Området hyser en artrik och intressant flora. Vid Rönnarp finns ett dagbrott i översiluriska bergarter med genomslående diabasgångar, bränd skiffer och olika mineral. Värdefull undervisningslokal. Den utgör också en viktig lokal för de skånska isströmmarna.

Referenser

- Alerstam, T. 1985: Fåglarna i Borgen. Skånes Natur Årsbok 72.
- Bergström, J, et al. 1982: Guide to excursions in Scania. SGU serca 54.
- Ebersson, A-M. et al. 1975: Naturvårdsinventering och naturvårdsplanering för Rååns dalgång. Miljövårdsprogrammet vid LU och Länsstyrelsen i Mlän.
- Larsson, A. 1985: Borgen - vegetation och flora. Skånes Natur Årsbok 72.
- Lyhagen, E. 1978: Geologi i Landskronatrakten. Skånes Natur Årsbok 65.
- Nilsson, A. 1958: Borgen, en fornlämning och naturskön bäckravin i Rååns dalgång. Skånes Natur Årsbok LV.
- Länsstyrelsen i Malmöhus län, 1992: Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården. Länsstyrelsen. Malmö.
- Länsstyrelsen i Malmöhus län, 1992: Ängs- och hagmarker i Malmöhus län. Länsstyrelsen. Malmö.
- Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.
- Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintresse för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende arter och stammar av fisk.
- Fiskeristyrelsen 1984. Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser.